

Παραλειπόμενα περί συγχωρήσεως

του Δρος Βασίλη Αδραχτά

Αφορμή για τη συγγραφή του παρόντος στάθηκε ένα κείμενο του κ. Αντώνη Πάσχου υπό τον τίτλο «Η Συγχώρεση των Ασώτων!» στην εφημερίδα Νέος Κόσμος. Οφείλω, ευθύς εξαρχής, να ομολογήσω ότι μετά την πρώτη ανάγνωση αυτού του κειμένου με κατέλαβε έκπληξη, μετά τη δεύτερη ένιωσα θυμό, ενώ με την τρίτη μ' έπιασε στενοχώρια... Η έκπληξη οφειλόταν στα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε ο κ. Πάσχος, ο θυμός στο ύφος και το ήθος με το οποίο αντιμετώπιζε τη μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας, ενώ η στενοχώρια στον μη συγχωρητικό περί συγχωρήσεως λόγο του... Είναι δεδομένο, όμως, ότι ο καθένας – όταν διατυπώνει δημόσιο λόγο – υπόκειται σε κριτική όσον αφορά τις ατραπούς της σκέψης που τον οδηγούν στο τάδε ή το δείνα συμπέρασμα. Είναι, επίσης, δεδομένο ότι ο καθένας – αν και έχει το αναφαίρετο δικαίωμα να πιστεύει ή να μην πιστεύει σε κάτι – οφείλει να σέβεται και να μην ειρωνεύεται ή να μην χρησιμοποιεί υποτιμητικούς χαρακτηρισμούς για τα «πιστεύω» των άλλων. Και τέλος, είναι και πάλι δεδομένο ότι ο καθένας επιβάλλεται να διατηρεί μία στοιχειώδη συνέπεια μεταξύ των εννοιών και των λέξεων που μετέρχεται...

Εν πρώτοις, το γεγονός ότι τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει ο κ. Πάσχος – π.χ. ότι η Ιερά Αρχιεπισκοπή Αυστραλίας διά του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου πρόσβαλε (!) και ασέβησε (!) έναντι χιλιάδων μελών της Κοινότητας – εμπιπτουν εξ επόψεως λογικής στη σφαίρα των *ad absurdum* επιχειρημάτων δεν θα ήταν δύσκολο να το καταδείξει κανείς, αλλά αυτό δεν είναι κάτι που θα κάνω στο παρόν κείμενο... Δεύτερον, τι είδους άποψη – παρακαλώ υμάς – είναι η άποψη που θέλει τη μυστηριακή αποκατάσταση εντός των κόλπων της εκκλησιαστικής ενότητας διά κρίσεως (τουτέστιν, με μύρωμα) να αποτελεί ανίερη φιέστα; Αιδώς, Αργείοι!... ίνα μη είπω τι βαρύτερον... Τέλος, τρίτον, όταν κάποιος λέει και ξαναλέει και ξαναλέει τη λέξη «συγχώρεση» – δίκην έμμονης ιδέας, θα τολμούσα να πω – δεν θα πρέπει, αναρωτιέμαι, να αναρωτηθεί ο ίδιος εάν τα λόγια του αποπνέουν συγχωρητικότητα; Όχι για κανέναν άλλο λόγο, αλλά μήπως και γίνουν περισσότερο πιστευτά...

Στο παρόν κείμενο επιθυμώ να εκκινήσω από το τρίτο εκ των ανωτέρων σημείων: τον στενάχωρο λόγο περί συγχωρήσεως που δεν είναι συγχωρητικός. Εκ προοιμίου ένας τέτοιος λόγος είναι εγγενώς αντιφατικός και αυτοαναιρείται. Αυτοαναρείται, κυρίως και πρωτίστως, όχι στο επίπεδο της λογικής του συγκρότησης, αλλά στο επίπεδο της ηθικής του πρόθεσης. Με απλά λόγια, ακόμα κι αν είχε δίκιο ο κ. Πάσχος, δεν θα μπορούσε να απαιτεί (!) από τον Αρχιεπίσκοπο «να ζητήσει δημόσια συγχώρεση από το Θεό και συγγνώμη (sic) από ολόκληρη την Ομογένεια», απλούστατα επειδή συγχώρηση και απαίτηση αποτελούν μεγέθη αντιφατικώς αντίθετα. Είναι δυνατόν να λέμε «απαιτώ να (μας) ζητήσετε να σε συγχωρήσουμε»; Εκτός κι αν δεν μιλάμε τα ίδια Ελληνικά ή εκτός κι αν δεν έχουμε αίσθηση της Ελληνικής που χρησιμοποιούμε... Εν προκειμένω, βέβαια, είναι προφανές ότι ο κ. Πάσχος συγχέει τη συγγνώμη με τη συγχώρηση.

Εντούτοις, όπως είπα ανωτέρω, το ζήτημα δεν είναι τόσο λογικό όσο ηθικό. Πώς λες, αίφνης,

σε κάποιον να ζητήσει τη «συγχώρεση» τη δική σου και κάποιων άλλων, όταν τα επίπεδα συγχωρητικότητας που αποπνέουν τα λόγια σου αγγίζουν το μηδέν; Ο κ. Πάσχος, αφού πρώτα στολίζει καλά-καλά τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο – λέει ότι είναι γεμάτος «μεγαλόστομες διακηρύξεις... κενές περιεχομένου», ότι πράττει ατοπήματα, ότι υφαρπάζει και εκμεταλλεύεται τα δημοκρατικά δικαιώματα των Κοινοτήτων και, κοντά σε όλα αυτά, ότι «επιδίδεται σε κυνήγι τίτλων ιδιοκτησίας» – έρχεται στο τέλος να του υποδείξει ότι πρέπει εδώ και τώρα να βγει στις ρούγες και να αρχίσει να εξαιτείται δημοσίως τη «συγχώρεση» του κ. Πάσχου και των ομοϊδεατών του! Νομίζω ότι εδώ, αν μη τι άλλο, ισχύει η παροιμία που λέει ότι «εκεί που μας χρωστάγανε, μας πήρανε και το βόδι»...

Νομίζω ότι θα συμφωνήσετε κι εσείς, κ. Πάσχο, ότι υπάρχουν και όρια στη διαστρέβλωση της πραγματικότητας που απ' αρχής μέχρι τέλους απεργάζεται ο λόγος σας. Γιατί προφανώς είναι άλλο πράγμα να λέει κάποιος ότι ο τάδε ή ο δείνα Αρχιεπίσκοπος είχε κι αυτός το δικό του μερίδιο ευθύνης για τα όσα συνέβησαν κατά το παρελθόν και άλλο να λέει ότι για όλα – μα για όλα! – τα κακώς κείμενα και πραχθέντα ευθύνεται η Αρχιεπισκοπή, ενώ οι Κοινοτικοί δικαιούνται απλά να σεμνύνονται για την «τίμια και ανιδιοτελή προσφορά τους προς την περήφανη Δημοκρατική Παροικία της Αυστραλίας», αφού «υπήρξαν θερμοί υποστηρικτές του Κοινοτικού Θεσμού και αγωνίστηκαν για να κρατηθούν οι Κοινοτικότητες ανεξάρτητες και Δημοκρατικές» και «δέχτηκαν» για τον λόγο αυτό «το κυνήγι της Αρχιεπισκοπής». Με άλλα λόγια, σύμφωνα με εσάς, κ. Πάσχο, ο κόσμος είναι χωρισμένος σε καλούς και κακούς, σε μαύρο κι άσπρο, σε δυνάμεις της «διχόνοιας», του «διχασμού» και της «διαίρεσης», από τη μια, και σε δυνάμεις της τιμιότητας, της ανιδιοτέλειας και της δημοκρατίας, από την άλλη, δηλαδή στους φωτεινούς Κοινοτικούς και τους σκοτεινούς Αρχιεπισκοπικούς; Φαντάζομαι, όμως, πως αυτά ούτε κι εσείς, κ. Πάσχο, που τα γράφετε δεν τα πιστεύετε...

Δεν έφτανε η έλλειψη τακτ, δηλονότι ευγενείας, από την πλευρά του κ. Πάσχου· δεν έφτανε η παραμόρφωση της πραγματικότητας εξαιτίας του μανιχαϊστικού τρόπου του σκέπτεσθαι που αποπνέει το κείμενό του· δεν έφταναν, λέω, αυτά τα δύο και ήρθε ως επιστέγασμα το εντελώς αθεολόγητο και πλήρως ακατήχητο παραλήρημα ενός ανθρώπου που με το γραπτό του βάλθηκε να διδάξει όλους εμάς τους αδαείς τι εστί συγχώρηση! Μπορεί, όπως επίσης είπα ανωτέρω, να μην πιστεύει κάποιος σε ιεροτελεστίες και μυστηριακού χαρακτήρα πράξεις όπως η χρήση διά Αγίου Μύρου, αλλά αυτό σε καμία περίπτωση δεν δικαιολογεί, ούτε και δικαιώνει, την απόδοση στον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο χαρακτηρισμών όπως «άσωτοι», «αμαρτωλοί», «έγκλημα» και τα συναφή. Οι εν λόγω χαρακτηρισμοί που υποτίθεται ότι εκτόξευσε ο Αρχιεπίσκοπος ενάντια στους ενορίτες του Clayton αρκούν για να μετατρέψουν ό,τι ο κ. Πάσχος θεωρεί ως την αιχμή του δόρατος του κειμένου του σε αχίλλειο πτέρνα... Και εξηγούμαι.

Είναι ηλίου φαεινότερον ότι ο κ. Πάσχος δεν ήταν παρών στον αρχιερατικό εσπερινό της 11ης Δεκεμβρίου στον Ι. Ν. του Αγίου Σπυρίδω-

νος Clayton και ως εκ τούτου δεν άκουσε τα όσα είπε εκεί ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος. Είναι επίσης ηλίου φαεινότερον ότι δεν τα αναζήτησε ούτε εκ των υστέρων στο διαδίκτυο ή, εάν το έκανε, δεν κατάλαβε τίποτα ή κατάλαβε πολύ καλά, αλλά παρόλα αυτά έλαβε την απόφαση να τα παραθεωρήσει και να διαδώσει μέσω της γραφίδος του τα ακριβώς αντίθετα... Στον ιστορικό εκείνο λόγο του, της 11ης Δεκεμβρίου 2019, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ψυχή τε και σώματι, νοΐ τε και καρδιά, έγινε μια αγκαλιά, μια τεράστια στοργική αγκαλιά, που έκανε όλους τους ενορίτες του Clayton να νιώσουν ηγαπημένοι και εκλεκτοί και κλητοί έργων αξίων της ιστορίας και της παραδόσεως της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας. Αυτήν την αγκαλιά, δυστυχώς, ο κ. Πάσχος δεν την είδε και τα ελεήμονα ρήματα του Αρχιεπισκόπου δεν τα αφουγκράστηκε. Άλλωστε ξέρουμε ότι, για να γίνει κάτι τέτοιο, κάποιος πρέπει να διαθέτει «οφθαλμούς του βλέπειν... και ώτα... του ακούειν» (Ιεζ. 12: 2)... Αλλά πού! Εν κατακλείδι, ο κ. Πάσχος μέσα στον υπερβάλλοντα ζήλο του να υπερασπιστεί τον «Κοινοτικό Θεσμό» κατηγόρησε τόσο βάνουσα την Αρχιεπισκοπή που πέτυχε προφανώς το ακριβώς αντίθετο από αυτό που επεδίωκε, τουτέστιν, υπονόμωσε την ίδια τη σοβαρότητα της άποψής του!

Επειδή, όμως, ο κ. Πάσχος μάς τα παραείπε με τη «συγχώρεση», θα κλείσω το παρόν κείμενο με ορισμένα παραλειπόμενα περί συγχωρήσεως που μου φαίνεται ότι δεν τα έχει ακούσει ποτέ του... Η πηγή και η ουσία της συγχώρησης είναι μία και μοναδική: η ένσαρκη εν Χριστώ πραγμάτωση της αγάπης του Τριαδικού Θεού. Αυτό σημαίνει ότι η συγχώρηση ξεκινάει από τον Χριστό και τελειώνει στον Χριστό. Αυτός είναι η Χώρα της Συγχώρησης, γιατί αυτός είναι η Χώρα των Ζώντων: η συγχώρηση που εν Πνεύματι Αγίω λαμβάνει χώρα μέσα στην Εκκλησία είναι νοητή και δυνατή ακριβώς γιατί ως Σώμα Χριστού η Εκκλησία είναι ο χώρος όπου περιχωρούνται εν αγάπη και μετανοία τα μέλη του Χριστού. Ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. κ. Μακάριος, λίγες μέρες μετά το εκκλησιαστικό αγκάλιασμα με τους αδελφούς του στο Clayton και λίγες μέρες πριν τη δημοσίευση των ανηλεών και ανελέητων λόγων του κ. Πάσχου, ορθοτόμησε στο Mangrove του Gosford τον λόγο της συγχώρησης αναφερόμενος στον κατεροχόν Άγιο της συγχώρησης, τον Άγιο Διονύσιο τον εκ Ζακύνθου: συγχώρηση σημαίνει ότι «επιτρέπω και στον εαυτό μου και στον άλλο να βρεθούμε στον ίδιο χώρο», «επιτρέπω στον άλλο να βρεθούμε μαζί, να κοινωνήσουμε, να επικοινωνήσουμε, να αισθανθούμε μαζί τη χαρά και τις δωρεές του Παναγιού Πνεύματος». Με τα λόγια αυτά ο Σεβασμιώτατος επί της ουσίας έχει ήδη απαντήσει στον κ. Πάσχο και τους ομοϊδεάτες του στη Μελβούρνη, υπομνηματίζοντας δεόντως την πράξη της συγχώρησης, δηλαδή της κατά Θεόν, διά Χριστού και εν Πνεύματι συνυπάρξεως στον χώρο της αγάπης. Δυστυχώς, τη χαρά αυτής της αγάπης δεν την έχει γευθεί ακόμα ο κ. Πάσχος. Όσοι όμως τη γευόμαστε μπορούμε δικαίως να ευχαριστούμε τον Κύριο για τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, διότι πράγματι «τοιούτος ημίν έπρεπεν αρχιερέυς» (Εβρ. 7: 26).